

Pure Atlantic AS
Postboks 92

4264 KVALAVÅG

Adm.enhet: Kyst – og havbruksavdelingen
Saksbehandler: Eikeset/Remø
Telefon:
Vår referanse: 16/13846
Deres referanse:
Dato: 16.05.2018

Pure Atlantic AS - avslag på søknad om utviklingstillatelser

Pure Atlantic AS (heretter Pure Atlantic eller søker) søkte 21. oktober 2016 om 45 tillatelser for å realisere sitt konsept med lakseoppdrett i skip.

Om søknaden

Det omsøkte konseptet går ut på å bygge et skip for oppdrett av laks og drifte det i sonen utenfor Norges territorialgrense på 12 nautiske mil, men innenfor norsk økonomisk sone på 200 nautiske mil. Med hoveddimensjoner på over 500 m lengde og over 90 m bredde beskrives det som verdens største skip. Skipet vil fungere som et semi-lukket oppdrettsanlegg, der vann strømmer gjennom skipet i innebyggede kanaler gjennom de forskjellige tankene.

Skroget planlegges å være utformet iht. Ulsteins X-Bow design¹. Dette er et skipsdesign som har til hensikt å minimere stampebevegelsen, og kan dermed også ha en effekt for å minimere bevegelsen av vann i tankene. Konseptet går ut på at skipet har inntak av vann i baugen på 10 meters dyp, noe som hevdes å være under lusebeltet. Utstrømming av vannet skal skje langs skutesiden og på akterenden. Søker skriver at «*Vannmengde inn og ut av tankene kontrolleres ved hjelp av spjeld og lameller*». Det er beskrevet at hensikten med dette er «*å styre strømhastigheten etter fiskens størrelse ved å tilpasse vanninntaket i hver enkelt tank.*». Ved hjelp av skipets egen fremdrift på 1-2 knop skal vannet strømme gjennom oppdrettstankene, der hver tank vil føres med vann uavhengig av de andre. Dette skal sikre vern mot smitte mellom tanker, både av sykdom og lakselus.

¹ <https://ulstein.com/innovations/x-bow>

Valget av konseptet er basert på et prosjekt Pure Atlantic tidligere har gjennomført sammen med Høgskolen i Molde, der det ble bygget en modell av et oppdrettsskip med 4 tanker. Pure Atlantic beskriver at i prosjektet *«var det viktig å få bekreftet oksygenforbruk, samt hvilke hastigheter som kreves for å opprettholde oksygennivået i tankene. Resultatene fra prosjektet viste at dette var mulig ved å holde en hastighet gjennom sjøen på 1-2 knop»*. Tankene er designet slik at de tilsynelatende legger til rette for god gjennomstrømming, og det er beskrevet at *«den endelige utformingen av skrog, tanker, vanninntak og kanaler skal verifiseres av SINTEF MARINTEK»*. Slik søknaden fremlegges er intensjonen med disse verifiseringene å få optimalisert både oppdrettsmiljøet og fôrspredningen. I produksjon skal skipet ha *«kontinuerlig måling på flere dyp (temperatur, oksygen og saltholdighet) slik at oppdretter har mulighet til aktivt å påvirke gunstig merdmiljø, blant annet gjennom tilpasning av fôringsrutiner, bruk av lys og strømhastigheter»*. Rømmingssikkerheten beskrives som ivaretatt ved at *«hver tank bygges i stål, med stålgitter i både inntaks- og utslippssone»*.

Av søknaden fremgår det videre at *«i stedet for å trenge jobber Pure Atlantic med å utvikle et system for å «lokke og lede» fisken inn i en kombinert laksetrapp/lakseheis på vei til holddetank på hoveddekk»* for at fisken skal *«slippes i rør ned til brønnbåt»*. Tradisjonell trenging er planlagt som back-up. For oppsamling av dødfisk skal skipet utstyres med renner for oppsamling. *«Oppsamlet dødfisk transporteres i rør til ensileringsanlegg. Systemet skal dimensjoneres for å kunne håndtere massedød»*, noe som er satt til *«0,5% av maksimal stående biomasse (tilsvarende 45 tillatelser), dvs. 1800 tonn lagringskapasitet. For å sikre god dødfiskhåndtering skal det etableres avtaler med eksterne båter/rederier ved behov for ekstra kapasitet»*. Det foreligger ingen detaljert beskrivelse av systemene.

Skipets fremdrift er planlagt vha 6 datastyrt seil med elektriske propeller som sekundærsystem forsynt av 25 MW LNG-generatorer. Skipets øvrige elektriske systemer skal forsynes fra en aktermontert vindmølle, også her vil LNG-generatorene fungere som sekundærforsyning. Generatorkapasiteten skal verifiseres med bakgrunn i modellforsøk hos Marintek.

Det er også beskrevet at skipets design skal *«oppfylle krav i relevante regelverk»*, og at *«med dette menes regler og standarder for bygging og sertifisering av skip, og lover og forskrifter for drift av akvakulturanlegg»*. DNV GL er tiltenkt som classeselskap for det skipstekniske og Noomas (nå inkludert i DNV GL) har en planlagt rolle for å bistå med å få anlegget sertifisert i henhold til krav i akvakulturregelverket.

Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

(...)

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (...)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere. (...)

Fiskeridirektoratets vurdering

I tråd med praksis som ble innført 15. juli 2017 har søker fått mulighet til å opplyse søknaden gjennom treukers forhåndsvarsel om innsending av supplerende informasjon. I dette tilfellet har søker i tillegg fått forespørsel om å sende inn ytterligere informasjon i brev av 1. mars 2018. Direktoratet vurderer derfor at søknaden er tilstrekkelig opplyst til å kunne tas til behandling, jf. forvaltningsloven § 17.

Hovedformålet med utviklingstillatelser er å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser¹ er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legge til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering, jf. bestemmelsen gjengitt over. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet

og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og innovasjon. Det stilles strenge krav for å få utviklingstillatelser og listen for å få slik tillatelse ligger høyt.

Utviklingstillatelser kan som nevnt over kun tildeles til prosjekter som innebærer *«betydelig innovasjon»*, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. I følge retningslinjene vil hva som skal anses som *«betydelig innovasjon»* være en skjønsmessig vurdering. Fiskeridirektoratet tar derfor utgangspunkt i definisjonen av hva som er utviklingsarbeid og vurderer om det konkrete prosjektet vil innebære tilstrekkelig innovasjon.

Retningslinjene viser til Statistisk sentralbyrå sin definisjon som definerer utviklingsarbeid som *«systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.»* Med utgangspunkt i denne definisjonen og presiseringen i retningslinjene vil den aktuelle innovasjonen når det gjelder ordningen med utviklingstillatelser være ny eller vesentlig forbedret produksjonsteknologi. Vi finner grunn til å tydeliggjøre at vilkåret i laksetildelingsforskriften § 23b er at innovasjonen må være *«betydelig»*.

Hovedkriteriene for utviklingsarbeid er at det skal inneholde et nyhetselement og at det er knyttet en viss form for usikkerhet til resultatet. Det må derfor gjøres en vurdering av hvorvidt konseptet kan sammenlignes med eksisterende teknologi, hva som eventuelt er forskjellig fra nærmeste sammenligningsgrunnlag, og i hvilken grad dette påvirker usikkerheten i resultatet og innovasjonspotensialet. For at noe skal kunne betegnes som innovasjon må det videre kunne godtgjøres at teknologien kan realiseres, jf. også laksetildelingsforskriften § 23b første ledd som sier at det *kan* tildeles tillatelser

Et tilsagn om utviklingstillatelser innebærer tildeling av et betydelig gode fra staten. Kriteriene for å få dette godet (utviklingstillatelsene) fremgår av forskrift og retningslinjer. Søkere til utviklingstillatelser forutsettes å være profesjonelle parter som det kan forventes at har satt seg inn i gjeldende regler for tildeling. Søkeren må derfor beskrive og dokumenterer eget konsept innenfor de retningslinjene som er gitt. I klagevedtaket fra Nærings- og Fiskeridepartementet i søknaden om utviklingstillatelser til Pure Farming AS², datert 22. november 2017, er det nevnt i forbindelse med utrednings- og veiledningsplikt at det er *«... først og fremst den profesjonelle søkerens eget ansvar å legge frem den dokumentasjon som skal til for å vurdere søknaden. Når det stilles tydelige krav til utvikling av ny teknologi og betydelig innovasjon i forskrift og veileder, bør det være klart for søker at det kreves en viss grad av teknisk spesifisering og beskrivelse i søknaden.»* I utgangspunktet skal en innsendt søknad oppfylle de kravene til dokumentasjon som følger av retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelser. Listen over dokumentasjon som skal legges ved søknaden er imidlertid ikke uttømmende.

² <https://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser/Brev-og-vedtak>

Pure Atlantic tar sikte på å bygge verdens største skip og utelukkende designe det for å drive med oppdrett av laks. For å realisere konseptet er det søkt om i alt 45 utviklingstillatelser. Det finnes ingen andre konsepter som har fått innvilget, eller har søkt om, et så stort antall tillatelser. Fiskeridirektoratet forventer at konsepter i denne størrelsesorden kan underbygges med tekniske spesifikasjoner og beskrivelser i søknaden.

I denne saken er utviklingsløpet til konseptet i søknadsdokumentet beskrevet i to stadier. Fase 1 skal gjennomføres før utviklingstillatelser, og fase 2 starter ved eventuell tildeling av tillatelser. I den opprinnelige søknaden var det uklart for direktoratet hva de ulike fasene omfattet, og hvor langt prosjektet hadde kommet. Fiskeridirektoratet ba derfor om en klargjøring av dette for å få tilstrekkelig redegjort for prosjekteringsunderlaget, om prosjektet kan gjennomføres som planlagt, og grunnlaget for betydelig innovasjon.

Vår forespørsel om ytterligere dokumentasjon av prosjekteringsgrunnlaget ble besvart ved å henvise til at dette er planlagt utført i fase 2, altså etter tildeling av utviklingstillatelser. Ifølge svaret fra søker går altså denne fasen ut på å utvikle både spesifikasjoner, tegninger og beregninger som skal danne grunnlag for skipsbyggingen. Fiskeridirektoratet har forståelse for at prosjekteringen av et slikt konsept er kostbart, og at søker både kan ønske og trenge økonomisk sikkerhet i form av utviklingstillatelser før dette gjennomføres. Søknaden må likevel være godt nok underbygget til vise at konseptet er mulig å realisere.

For å underbygge det tekniske aspektet ved konseptet har Pure Atlantic vedlagt foreløpig beregning av skipsvekt, enkle skissetegninger og globale skrogtegninger. Utover dette er det vedlagt en kortfattet bakgrunn for valg av forslag til klasse, samt en overordnet vurdering av regelverk knyttet til produktsertifisering av hovedkomponent og anleggssertifikat for akvakultur. Til sammenligning vises det til at de konseptene som så langt har fått flest tillatelser har levert inn et sterkere prosjekteringsunderlag underbygget av strukturelle og hydrodynamiske beregninger, samt dokumentasjon som synliggjør funksjonaliteten til de forskjellige systemene.

Det må etter Fiskeridirektoratets vurdering foreligge et sterkere teknisk dokumentasjonsgrunnlag dersom det skal tildeles utviklingstillatelser for å bygge verdens største skip. Fiskeridirektoratet vurderer derfor at det ikke er godtgjort at prosjektet oppfyller vilkåret om «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b.

Ettersom søknaden ikke innebærer betydelig innovasjon har ikke direktoratet tatt stilling til om øvrige vilkår for å bli tildelt utviklingstillatelser er oppfylt.

Vedtak

Etter en vurdering av søknaden har Fiskeridirektoratet kommet til at det omsøkte prosjektet ikke oppfyller vilkåret om «betydelig innovasjon», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første og annet ledd.

Søknaden er avslått.

Klagerett

Dette vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Se vedlagte skjema. Direktoratet gjør oppmerksom på at for vedtak som blir offentlig kunngjort vurderes vedtaket som mottatt på kunngjøringsdatoen. Klagefristen på tre uker løper derfor fra dette tidspunktet.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Pure Atlantic AS	Postboks 92	4264	KVALAVÅG
------------------	-------------	------	----------

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
----------------------------------	-------------------	------	------

Vedlegg

Orientering om klagerett